

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พุทธศักราช 2562

ศึกษาเฉพาะกรณี การตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินธนาคารพาณิชย์¹

เรืองรอง เจริญสุข²

จากการศึกษาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พุทธศักราช 2562 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎี หลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางการให้คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยในปัจจุบันองค์กรทั้งทางภาครัฐและเอกชน เข้าไปมีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ไม่ว่าจะด้วยการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย การติดต่อกันทางธุรกิจ หรือการให้บริการในด้านต่างๆ นั้นล้วนแต่เข้าไปมีความสัมพันธ์กับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นทั้งสิ้น และในทางธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ถือเป็นองค์กรภาคเอกชนขนาดใหญ่ที่มีการให้บริการแก่บุคคลทั่วไป ทั้งการรับทำธุรกรรมทางด้านการรับฝากเงิน การรับโอนเงิน การให้สินเชื่อ การแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งการรับทำธุรกรรมดังกล่าวส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ทำธุรกรรมนั้นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ยกตัวอย่างเช่น ข้อมูลเลขบัตรประจำตัวประชาชน ข้อมูลถิ่นที่อยู่ ข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์มือถือที่มาจากรายได้ สถานที่ทำงาน ฐานเงินเดือน ข้อมูลการเดินบัญชี หรือการทำธุรกรรมทางการเงิน ฯลฯ อีกทั้งหน่วยงานของธนาคารพาณิชย์ ยังมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎหมายในด้านการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินต่างๆ หรือดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินตามที่หน่วยงานภาครัฐผู้มีอำนาจมีคำสั่งให้ดำเนินการอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้เมื่อมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พุทธศักราช 2562 ขึ้นทำให้การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นต้องมีความระมัดระวังเป็นอย่างมาก ซึ่งจากบทบัญญัติในกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เมื่อพิจารณาในแง่ของการบังคับใช้โดยเฉพาะกรณีการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินธนาคารพาณิชย์เห็นว่ายังมีปัญหาหลายประการที่ต้องนำมาพิจารณาแก้ไขปัญหา ซึ่งสามารถแยกประเด็นพิจารณาโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พุทธศักราช 2562 มาตรา 6 มีเพียงคำนิยามเกี่ยวกับ “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” และ “ผู้ประมวลผลข้อมูล

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พุทธศักราช 2562 ศึกษาเฉพาะกรณีการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินธนาคารพาณิชย์ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ณฐ สันตาสว่าง และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และรองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ส่วนบุคคล” โดยมีการกำหนดบทบาทหน้าที่อยู่ในมาตรา 37 และ มาตรา 40 ซึ่งเป็นการกำหนดในส่วนของการเก็บ รวบรวม ใช้ แต่ไม่ได้กล่าวถึงการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ที่เป็นการจำกัดขอบเขตการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลไว้โดยเฉพาะ เนื่องจากการ “ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล” นั้น คือวิธีการสำคัญตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสิ้นสุดกระบวนการในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลโดยแท้จริง แต่กลับไม่มีค่านิยามศัพท์ดังกล่าว การกระทำการในปัจจุบันจึงต้องอาศัยการตีความสำหรับการดำเนินการนั้น ๆ ซึ่งการตีความเช่นนั้นอาจเกิดความคลาดเคลื่อนในทางปฏิบัติได้ ทั้งที่กฎหมาย General Data Protection Regulation (GDPR) ของยุโรป ที่ถือว่าเป็น Model Laws ในการร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสมาชิก และประเทศอื่นๆ รวมถึงของประเทศไทยได้มีการนิยามศัพท์การกระทำการดังกล่าวไว้โดยชัดแจ้งใน Article 4 (2) ดังนี้ “ การประมวลผลข้อมูล หมายถึง การดำเนินการหรือชุดการดำเนินการใดๆ ซึ่งกระทำต่อข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นโดยวิธีการอัตโนมัติหรือไม่ก็ตาม เช่น การเก็บรวบรวม การบันทึก การจัดระบบ การวางโครงสร้าง การเก็บรักษา การปรับใช้หรือการแปรสภาพ การค้นคืน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม การใช้ประโยชน์ การเปิดเผยโดยการส่งต่อ เผยแพร่ หรือวิธีการอื่นใดอันทำให้เข้าถึงได้ การจัดเรียงหรือรวมเข้าด้วยกัน การจำกัดการเข้าถึง การลบหรือทำลาย ” ซึ่งถือเป็นการกำหนดขอบเขตแห่งการกระทำที่ชัดแจ้งตั้งแต่จุดเริ่มต้น จนถึงสิ้นสุดกระบวนการ ทำให้เกิดความเข้าใจทั้งตัวผู้ปฏิบัติงานและเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่จะถูกนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้

ประเด็นปัญหาที่สองเกี่ยวกับการให้ความยินยอมของเจ้าของบัญชีเงินฝาก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 19 เป็นการบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการให้ความยินยอมในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยจากมาตราดังกล่าว ทำให้พบปัญหาในปัจจุบันซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับกรณีการให้ความยินยอม หรือการไม่ให้ความยินยอมในการนำส่งข้อมูลดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนเงินฝากของเจ้าของบัญชีเงินฝากให้แก่กรมสรรพากร ภายใต้เงื่อนไขในการได้รับสิทธิยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินฝากตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 346) ซึ่งแม้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ได้มีการบัญญัติถึงการให้ความยินยอมตามมาตรา 19 แต่การให้ความยินยอมตามที่บัญญัตินั้นเห็นว่ายังคงขาดข้อควรระวังที่เป็นสาระสำคัญในการให้ความยินยอมที่มีอำนาจต่อรองไม่เท่ากัน เพราะสิ่งที่สำคัญที่สุดในการให้ความยินยอม นั้น คือความยินยอมของบุคคลที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นการเกิดขึ้นโดยสมัครใจอย่างแท้จริง ซึ่งในกรณีที่ผู้ควบคุมข้อมูลและเจ้าของข้อมูลแตกต่างทางสถานะกันมากๆ จึงมักใช้ฐานความยินยอมเป็นฐานไม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีของการดำเนินการกิจหน่วยงานของรัฐ และความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ยกเว้นแต่ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลสามารถมีทางเลือกในการปฏิเสธที่จะไม่ให้ข้อมูลได้จริงๆ แต่ทั้งนี้ทางเลือกดังกล่าวต้องไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้ให้ความยินยอมด้วย เนื่องจากการให้ความยินยอมนั้นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลจะต้องให้ความยินยอมโดยปราศจากความกลัวที่จะเกิดผลเสียขึ้นกับตนเอง หรือจะต้องปราศจากอิทธิพล หรือแรงกดดันจากปัจจัยภายนอกโดยที่ลักษณะของอิสระ หรือ Freely given นั้นสอดคล้องกับหลักความยินยอมโดยทั่วไปที่ว่าความยินยอมต้องเป็นความสมัครใจของผู้ให้ความยินยอม โดยกรณีการให้ความยินยอม หรือการไม่ให้ความยินยอมในการนำส่งข้อมูลดอกเบี้ย

หรือผลตอบแทนเงินฝากของเจ้าของบัญชีเงินฝากให้แก่กรมสรรพากร ภายใต้เงื่อนไขการได้รับสิทธิยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินฝากนั้น จึงเป็นการให้ความยินยอมที่มีเงื่อนไขและปัจจัยในการได้รับยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินฝากเป็นแรงจูงใจ ทำให้เจ้าของบัญชีเงินฝากให้ความยินยอมเพื่อให้ธนาคารนำส่งข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลบัญชีเงินฝากให้แก่กรมสรรพากรเพื่อตนเองจะได้รับสิทธิดังกล่าว

ส่วนในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้ความยินยอมในการให้ธนาคารนำส่งข้อมูลดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนเงินฝากของตนเองให้แก่กรมสรรพากร ก็จะไม่ได้รับสิทธิยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินฝากดังกล่าวแต่อย่างใด แม้ประมวลรัษฎากรมาตรา 42 (8) (ค) แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 29 พ.ศ. 2534 ได้ยกเว้นดอกเบี้ยเงินฝากที่ไม่ถึง 20,000 บาท แต่ประกาศดังกล่าวกลับนำเงื่อนไขเช่นนั้นมาเป็นการกำหนดการได้รับสิทธิยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินฝาก ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ไม่ควรกำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นแรงจูงใจต่อการตัดสินใจในการให้ความยินยอม ทำให้การกำหนดเงื่อนไขนั้นมีความขัดแย้งต่อการได้รับยกเว้นสิทธิตามประมวลรัษฎากรมาตรา 42 (8) ที่ประชาชนทุกคนควรได้รับสิทธิดังกล่าวเป็นการทั่วไปโดยเสมอกันตามกฎหมาย และในกรณีที่ผู้ใดไม่ให้ความยินยอมในการนำส่งข้อมูลดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนเงินฝากของเจ้าของบัญชีเงินฝากให้แก่กรมสรรพากร ประกาศฉบับดังกล่าวได้มีการกำหนดเงื่อนไขที่ถือเป็นการสร้างภาระอันเกินความจำเป็นต่อประชาชนสำหรับการที่ให้ธนาคารดำเนินการหักภาษี ณ ที่จ่าย 15% ของดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนเงินฝากของผู้มีเงินได้ทุกครั้งที่มีการจ่ายดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนเงินฝาก ไม่ว่าจะมียอดเงินในส่วนของดอกเบี้ยนั้นถึงเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษีหรือไม่ก็ตาม และถึงแม้ในกรณีหากเจ้าของบัญชีเงินฝากมีดอกเบี้ยไม่ถึงเกณฑ์ที่จะต้องเสียภาษี (จำนวน 20,000 บาท) เจ้าของบัญชีเงินฝากสามารถทำการขอคืนภาษีจากสรรพากรได้นั้น จึงเป็นการเพิ่มภาระต่อประชาชนเกินความจำเป็นเพราะการหักภาษีด้วยวิธีการเช่นนั้นไม่ควรเกิดขึ้นตั้งแต่แรกหากจำนวนไม่ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดซึ่งเป็นการเพิ่มภาระ หรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่ควรได้รับโดยเสมอกันเป็นการทั่วไปอันเป็นการเกินสมควรแก่เหตุตนเอง

ประเด็นปัญหาที่สามเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลจากแหล่งสาธารณะเพื่อใช้ในการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 25 กำหนดว่า ห้ามมิให้บุคคลผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่จากเจ้าของโดยตรง เว้นแต่ (2) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 24 หรือ มาตรา 26 ซึ่งปัจจุบันธนาคารได้มีการเก็บข้อมูลจากแหล่งสาธารณะ เช่น ข้อมูลผู้กระทำความผิดฐานปั่นหุ้น จากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) หรือข้อมูลอาชญากรรมที่เผยแพร่ทั่วไปเพื่อทำการจัดเก็บในระบบฐานข้อมูลที่ใช้ทำการตรวจสอบลูกค้ารายใหม่ก่อนการรับทำธุรกรรม หรือทำการทบทวนลูกค้ารายเดิมของธนาคารพาณิชย์ ตามคำสั่งของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) เพื่อธนาคารจะต้องดำเนินการตรวจสอบ และจัดระดับความเสี่ยงของลูกค้าในการเฝ้าติดตามระวังพฤติกรรม ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวจึงสามารถกระทำได้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยถือเป็นฐานการปฏิบัติตามกฎหมาย ตามมาตรา 24 (6) โดยไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล แต่ปัญหาคือไม่มีกฎหมายกำหนดว่าข้อมูลสาธารณะดังกล่าวนี้จะต้องทำการจัดเก็บเป็นระยะเวลาที่ปี

ซึ่งเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ในเรื่องการลบทำลายข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเมื่อข้อมูลส่วนบุคคลหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูล โดยปัจจุบันฐานข้อมูลดังกล่าวจะถูกเพิ่มรายชื่อเข้าแต่ไม่ได้มีการลบ หรือนำรายชื่อออก โดยข้อมูลดังกล่าวจะเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อยๆ และเป็นการเก็บระยะเวลานานเกินความจำเป็น

ประเด็นปัญหาที่สี่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดเก็บและทำลายเอกสารข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่ไม่มีข้อมูลการทำธุรกรรมกับธนาคารพาณิชย์ (กรณีไม่ใช่ลูกค้าธนาคาร) โดยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 มาตรา 37 ได้มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลในกรณีทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของตนไว้แล้วก็ตาม แต่ปัญหาดังกล่าวนี้นี้เกิดขึ้นจากการที่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลได้ข้อมูลดังกล่าวมาโดยทางอ้อมจากหน่วยงานภาครัฐผู้มีอำนาจตามกฎหมาย เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลว่าบุคคลนั้นๆ เป็นผู้ที่มีการทำธุรกรรมกับทางธนาคารหรือไม่ ซึ่งเอกสารต้นฉบับที่ได้รับมาจากหน่วยงานภาครัฐซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลส่วนบุคคลอันเป็นสาระสำคัญในการให้ธนาคารดำเนินการตรวจสอบข้อมูลการทำธุรกรรม ซึ่งเมื่อธนาคารได้รับเอกสารมาแล้วก็จะทำการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว โดยกรณีหากพบข้อมูลการทำธุรกรรมกับทางธนาคารพาณิชย์ ธนาคารก็จะดำเนินการนำส่งข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้กับหน่วยงานภาครัฐดังกล่าวต่อไป แต่หากเป็นกรณีไม่พบข้อมูลการทำธุรกรรม ทางธนาคารก็จะดำเนินการแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลกรณีไม่พบธุรกรรมและเก็บเอกสารต้นฉบับที่ได้รับมาจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อยืนยันการตอบกลับข้อมูลดังกล่าว ซึ่งการจัดเก็บเอกสารข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่ไม่มีข้อมูลการทำธุรกรรมกับธนาคารนั้น สามารถดำเนินการจัดเก็บได้ โดยอ้างอิงการจัดเก็บตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 24 (6) เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล แต่เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลประเภทนี้ปัจจุบันกฎหมายไม่ได้บัญญัติระยะเวลาในการจัดเก็บไว้ เป็นเพียงแต่การกำหนดระยะเวลาของ Data controller ภายในแต่ละองค์กรเป็นผู้กำหนดขึ้นมาเอง ซึ่งหากไม่มีการกำหนดระยะเวลาเอกสารประเภทดังกล่าวจะถูกเก็บคล้ายรูปแบบเอกสารทั่วไปที่มีอายุการจัดเก็บและทำลายอยู่ที่ 10 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลานานเกินความจำเป็น และอาจเกิดความไม่ปลอดภัยต่อข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษาค้นคว้าพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พุทธศักราช 2562 เฉพาะกรณีการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินธนาคารพาณิชย์ ผู้ศึกษาเห็นควรมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล ควรต้องมีการบัญญัติเพิ่มเติมในส่วนของคำนิยามมาตรา 6 โดยกำหนดนิยามศัพท์คำว่า “การประมวลผลข้อมูล” ให้เป็นไปตาม EU General Data Protection Regulation (GDPR) Article 4 (2) ดังนี้ “ การประมวลผลข้อมูล หมายถึง การดำเนินการ หรือชุดการดำเนินการใดๆ ซึ่งกระทำต่อข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ว่าจะโดยวิธีการอัตโนมัติหรือไม่ก็ตาม เช่น การเก็บรวบรวม การบันทึก การจัดระบบ การวางโครงสร้าง การเก็บรักษา การปรับใช้หรือการแปรสภาพ การค้น

คืน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม การใช้ประโยชน์ การเปิดเผยโดยการส่งต่อ เผยแพร่ หรือวิธีการอื่นใดอันทำให้เข้าถึงได้ การจัดเรียงหรือรวมเข้าด้วยกัน การจำกัดการเข้าถึง การลบหรือทำลาย ”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการให้ความยินยอมของเจ้าของบัญชีเงินฝาก ควรต้องบัญญัติเพิ่มเติมเนื้อหาในตอนท้ายมาตรา 19 ดังนี้ “ ความยินยอมของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดขึ้น จะต้องเป็นการเกิดขึ้นโดยสมัครใจอย่างแท้จริง ซึ่งในกรณีที่อำนาจการต่อรองของผู้ควบคุมข้อมูลและเจ้าของข้อมูลมีความแตกต่างกันทางสถานะเป็นอย่างมาก ไม่อาจใช้ฐานความยินยอมนั้นมาเป็นฐานในการต่อรองเพื่อให้เกิดเงื่อนไขอันเป็นผลเสียต่อผู้ให้ความยินยอมได้ เว้นแต่ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลสามารถมีทางเลือกในการปฏิเสธที่จะไม่ให้ข้อมูลได้และไม่เกิดผลร้ายต่อตัวเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ”

และเห็นควรยกเลิกประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับ ที่ 346) ที่เกี่ยวกับเงื่อนไขของการได้รับสิทธิยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินฝาก ในการให้ความยินยอม หรือการไม่ให้ความยินยอม ในการนำส่งข้อมูลดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนเงินฝากของเจ้าของบัญชีให้แก่กรมสรรพากรที่เกิดขึ้นนั้น อันเป็นการให้ความยินยอมที่มีเงื่อนไข และปัจจัยในการได้รับยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินฝากเป็นแรงจูงใจทำให้เจ้าของบัญชีเงินฝากให้ความยินยอมในการให้ธนาคารนำส่งข้อมูลดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนเงินฝากให้แก่กรมสรรพากร เพื่อให้ได้รับสิทธิดังกล่าวนั้น อันเป็นการขัดกับประมวลรัษฎากรมาตรา 42 (8) (ค) แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 29 พ.ศ. 2534 ที่ได้ยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินฝาก ในกรณีที่ดอกเบี้ยเงินฝากมีจำนวนไม่ถึงเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด คือ 20,000 บาท โดยได้รับการยกเว้นภาษีในส่วนนี้ แต่ตัวประกาศดังกล่าวกลับนำเงื่อนไขเช่นนั้นมาเป็นตัวกำหนดในการได้รับสิทธิยกเว้นภาษีดอกเบี้ยเงินฝาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรกำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นแรงจูงใจต่อการตัดสินใจในการให้ความยินยอม ทำให้การกำหนดเงื่อนไขนั้นมีความขัดแย้งต่อการได้รับยกเว้นสิทธิตามประมวลรัษฎากรมาตรา 42 (8) (ค) ที่ประชาชนทุกคนควรได้รับสิทธิดังกล่าวเป็นการทั่วไปโดยเสมอกันตามกฎหมาย ซึ่งเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรม จึงไม่ควรกำหนดเงื่อนไขเช่นนั้นเพื่อเป็นแรงจูงใจ และเป็นการเลือกปฏิบัติกับการให้ความยินยอมของบุคคล จึงเห็นควรยกเลิกประกาศฉบับนี้เพื่อให้ทุกคนได้รับสิทธิที่พึงได้รับตามกฎหมายโดยเสมอกัน

3. ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลจากแหล่งข้อมูลสาธารณะเพื่อใช้ในการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน เห็นควรต้องบัญญัติเพิ่มเติมเนื้อหาในตอนท้ายมาตรา 25 ดังนี้ “ การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากแหล่งอื่น ที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง ที่ได้รับยกเว้นให้กระทำได้ตามอนุ 2 แห่งมาตรานี้ เมื่อข้อมูลส่วนบุคคลนั้นหมดความจำเป็นในการเก็บรักษาไว้ตามวัตถุประสงค์การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการลบทำลายตามความเหมาะสม แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 10 ปี นับแต่วันที่จัดเก็บข้อมูล”

4. ปัญหาการจัดเก็บและทำลายเอกสารข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่ไม่มีข้อมูลการทำธุรกรรมกับธนาคารพาณิชย์ (กรณีไม่ใช่ลูกค้าธนาคาร) เห็นควรต้องบัญญัติเพิ่มเติมเนื้อหาในตอนที่ตามมาตรา 37 ขึ้นอีกอนุหนึ่ง ดังนี้ “ ... (6) ในกรณีที่หน่วยงานของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ได้รับข้อมูลหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลจากแหล่งอื่น ที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง หากเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา 24 (6) เมื่อพบว่าข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวไม่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของตน ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการลบทำลายข้อมูลหรือเอกสารตามความเหมาะสม แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่จัดเก็บข้อมูลหรือเอกสารนั้น ”

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พุทธศักราช 2562

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 346).

นคร เสรีรักษ์ และคนอื่น ๆ. **General Data Protection Regulation ฉบับภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์บริษัท พี. เพรส จำกัด, 2563.

ศูนย์วิจัยกฎหมายและพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **Thailand data Protection Guidelines 2.0 แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562.